

Anti Bilimsel Bir ‘‘Otoritaryanizm Karşıtlığı’’

13.06.2023 • Bob Avakian'ın Yazıları • Yeni Komünizm

Editörün notu: Çevirisini okurlarımıza sunduğumuz yazı yeni komünizmin mimarı Bob Avakian tarafından 12 Haziran günü kaleme alınmıştır.

Geçtiğimiz makalelerden birisinde, yanlış yönlendirici bir konsept olarak ‘‘otoritaryanizmin’’ tıpkı ‘‘totalitarizm’’ ‘‘teorisi’’ gibi bilim karşıtı bir ‘‘teori’’ olduğunu ve bunların Amerikan emperyalizminin çıkarlarına hizmet ederek Amerikan şovenizmini (Amerikalıların ve ‘‘Amerikan tarzı hayatın’’ diğerlerinden üstün olduğunu düşünen mide bulandırıcı inanç) teşvik ettiğini incelemiştim. O makalede analiz ettiğim üzere bu ‘‘otoritaryanizm’’ ABD emperyalizminin, emperyalist rakibi Çin ve bir başka emperyalist rakibi Rusya’yla şimdi Ukrayna’da yoğunlaşmış olan rekabeti için ustalıkla kullandığı bir ‘‘teoridir’’. Şimdi burada ‘‘otoritaryanizmin’’ ‘‘teorisinin’’ gerçek anlamı ve amacıyla ilgili biraz daha detaylı konuşacağım.

Öncelikle ‘‘otoritaryanizm’’ konsepti kendinden;

ideolojik, siyasi veya toplumsal bir içeriğe sahip olmayarak gerçekten toplumsal, siyasi ve ideolojik içeriklerin üzerini örter veya karartır...‘‘otoritaryanizm’’ ile ilgili olarak bunun gerçek ideolojik, politik ve sosyal içeriğine bakmaksızın ‘‘otoritaryen’’ demek ‘‘sağ’’ ve ‘‘solun’’ ‘‘radikallerinin’’ özünde aynı olduğu yalanına bir referanstır.

Otoritaryanizm ‘‘teorisi’’ siyasi iktidarın uygulanmasını, bahsi geçen toplumun niteliğinden ve özellikle de toplumun ekonomik sisteminin (üretim biçimi) temelinden; buna tekabül eden toplumsal ilişkilerden (örneğin; ırksal, cinsel ve toplumsal cinsiyet) ayırır. Bu ters yaklaşım ile toplumun temel niteliğini görmezden gelerek toplumun nasıl işlediği, nasıl ve kimler tarafından yönetildiğini ve işler neden böyle olup nasıl pozitif bir doğrultuda dönüştürüleceğini gerçekten anlamak imkansızdır.

‘‘Otoritaryanizm’’ ve Burjuva (Kapitalist) Diktatörlüğü

Otoritaryanizmin bu "teorisyenleri" bu kavram ile küçük bir grubun (veya bazen sadece tek bir kişinin, örneğin Rusya'da Putin) toplumdaki geriye kalan herkese dikte ettiğini ifade ederler. Ancak açıkçası "otoritaryanizm" konseptinin herhangi gerçek bir anlamı olabilmesi için özünde şunu ifade etmelidir: hakim sınıfların sınırlı bir grup temsilcisinin devlet iktidarını uygularken diğer hakim sınıf temsilcilerini devlet iktidarını uygulanması sürecine aktif katılımın dışında bırakmak.

Burada geçen "devlet" (devlet iktidarı) ABD'deki gibi coğrafi veya siyasi bir birim anlamına gelmemektedir (Çevirmen notu: İngilizcede devlet ve eyalet "state" olduğu ve ABD toplumunda "state" ifadesi yaygın olarak eyaletler için kullanıldığı için yazar bunu açıklama ihtiyacı hissetmiş). Burada bahsi geçen hakim sınıfların iktidarının yoğunlaştığı kritik devlet aygıtlarıdır ve özellikle de "meşru" şiddet ve silahlı kuvvetler tekeldir. "Meşru" silahlı kuvvetler ve "meşru" şiddet tekeli, polis veya ordu gibi resmi kurumlar tarafından Anayasa ve yasaların silahlı güç ve şiddet kullanma yetkisini mevcut sistemin çıkarları doğrultusunda ve o sistemin siyasi temsilcilerinin (başkan veya şiddet uygulanmasına hukuksal olarak izin verme yetkisi olan herhangi bir hükümet yetkilisi) izni ve emri dahilinde uygulamasıdır. Hakim sistemin kapitalizm-emperyalizm olduğu bu ülkede, siyasi temsilciler ve hükümet kurumları özellikle de devlet iktidarının kurumları kapitalizm-emperyalizm sisteminin aygıtlarıdır ve uluslararası arenada bu ülkenin kapitalist-emperyalist yönetici sınıflarının çıkarlarını kollar ve temsil ederler.

"Otoritaryanizm" olarak ifadesini bulan devlet iktidarını uygulama biçimi hakim sınıfların diktatörlüğünün özgül bir biçimidir. Bunu anlamak, bu ülkede genelde var olagelmiş olan "demokratik" biçimdeki burjuva diktatörlüğü ve diğer tarafta Cumhuriyetçi Parti'nin açıkça ortaya çıkartmak, itici güç olmak istediği ve rakibi olan diğer hakim sınıfları bu diktatörlüğe aktif katılımdan uzaklaştırmak istediği faşist burjuva diktatörlüğü arasındaki farkı anlamak için kritiktir. "Otoritaryanizm" ile ilgili bir önceki makalede analiz ettiğim üzere, bu faşizmin çok belirli bir tanımı vardır: Siyahilerin ve diğer beyaz olmayan halkların, kadınların, LGBT'lerin, göçmenlerin nefret ve şiddetle bastırılması, doğanın dizginsiz talanı, grotesk Amerikan şovenizmi, çığ aydın düşmanlığı ve bilim karşıtı delilik.

Şimdi çok açık olmak adına; Siyahilerin ve diğer beyaz olmayan halkların, kadınların, LGBT'lerin, göçmenlerin nefret ve şiddetle bastırılması, doğanın dizginsiz talanı gibi saldırı savaşları ve diğer insanlığa karşı işlenen suçlarda: Bunların hepsi bu sistemin üzerine bina edilmiştir ve bu kapitalist-emperyalist sistem bütün bunlara ihtiyaç duyar. Bu sistemin bütün temsilcileri Amerikan şovenistidir. Bu sistemin bütün temsilcileri , bu ülkenin kapitalist-emperyalist hakim sınıflarının çıkarlarını kollamak ve uygulamak için bilimi ve hakikatleri çığ bir şekilde tahrif eder ve reddeder. Aradaki fark ise bu sistemin "burjuva demokratik" temsilcilerinin (bu ülkede Demokrat Parti tarafından temsil edildiği gibi) bütün bu baskı biçimleriyle mücadelede belirli seviyede bazı tavizlerin verilmesi, bu baskıların biraz "içerilmesi" gerekliliğini ve rasyonel düşünceye belirli bir seviyede uyum sağlamanın gerekliliğini tanımalıdır. Diğer taraftan ise faşistlerin fanatik arzusu ve hedefleri herhangi bir "içerme" olmaksızın bütün baskıların dizginsiz ve aleni uygulanması yönündedir.

Bunun daha iyi anlaşılması için *Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasadan* aşağıdaki alıntıyı yapacağım:

Politik yapı ve kurumlarında, yön verici ilkelerinde farklılıklardan bağımsız olarak, hatta çok büyük ve niteliksel farklara rağmen, tüm devletler net bir toplumsal içeriğe ve sınıf karakterine sahiptirler: hakim sosyal ilişkilerin, temelde de en çok ekonomik ilişkilerin (üretim ilişkilerinin) yansımasıdır. Zira belirli bir toplumun nasıl örgütlendiği ve işlediğine ilişkin karar verici ve en nihayetinde belirleyici role sahip olanlar bu ilişkilerdir. Devlet bu ilişkileri koru-maya ve yaymaya, ekonomideki rolü gereği, özellikle de üretim araçları (toprak, hammadde ve diğer kaynaklar da dahil fabrikalar gibi fiziksel yapılar, teknoloji ve benzeri) üzerindeki sahipliği ve kontrolünün sonucu olarak baskın durumda olan sosyal grubun -yönetici sınıfın- çıkarlarını desteklemeye hizmet eder. Kapitalist toplumda, baskın durumda olan kapitalist sınıftır. Hükümet yapıları ve süreçleri - ve devletin sınıfsal düzeni ve baskı aracı olabilecek tüm organlar (silahlı kuvvetler, polis, mahkemeler, hapishaneler, yürütme gücü ve bürokrasiler)- bu kapitalist sınıf tarafından kontrol edilmekte ve toplum üzerinde kendi düzenini sağlayacak şekilde hayata geçirilmektedir. Bu baskının hedefinde toplumun yanı sıra kendisi ile zıt çıkarlara sahip ve/veya onun düzenine direnen güçler de bulunmaktadır. Kısaca, tüm devletler birer diktatörlük aracıdır. Yani, politik iktidar üzerinde tekeldirler, "meşru" şiddetin ve silahlı

kuvvetlerin tekeli şeklinde merkezleşmişlerdir. Bir sınıf ya da diğeri çıkarı doğrultusunda bunları kullanırlar. Bu durumda icra edilen her türlü demokrasi, yönetimi elinde bulunduran sınıf demokrasisidir, temelde onun çıkarlarına hizmet eder. Demokrasi bu anlamda onun diktatörlüğünün icrasdır. Toplum uzlaşmaz çelişkilere dayalı farklı çıkarlara sahip sınıflardan (ve başka gruplardan) oluştuğı sürece bu durum devam edecek, devlet varlığını sürdürece ve o öyle ya da böyle, bir yönetici sınıfın ya da diğerin çıkarlarına hizmet eden bir diktatörlük olacaktır. Bu bölünmeyi yara-tan uzlaşmaz çelişkilerin kökleri temel toplumsal ilişkilere ve her şeyin ötesinde verili toplumda ağır basan üretim ilişkilerine dayanmaktadır.

Burjuva (kapitalist) hakim sınıfların devlet iktidarını yani diktatörlüğünü kullanmaları bağlamında "burjuva demokratların" "otoritaryanizm" eleştirisi esasında şu argümana denk düşer:

Burjuva diktatörlüğü, diktatörlüğün uygulanmasını hakim sınıflar içerisindeki küçük bir grupla sınırlandırmaktan ziyade kapitalist sınıfların temsilcilerinin daha geniş katılımına izin siyasi yapılar ve süreçler ile daha iyi uygulanır (ABD'de Demokrat Parti ve Cumhuriyetçi Parti'de hakim sınıfların temsilcileridirler). Ve argüman devam eder:

Aynı zamanda bu burjuva diktatörlüğü "burjuva demokrasisi" sürdürülerek çok daha iyi uygulanır-bahsi geçen demokrasi kapitalist sınıfın sınırları ve kurallarıyla sınırlanmış bir demokrasidir; insanlar bazı haklara sahiptirler, bu haklar hakim sınıfların çıkarlarını tehdit etmeyene dek ve insanlar oy kullanabilirler, oy verme seçenekleri hakim sınıfların çıkarlarını temsil ettikleri sürece.

Sosyalist Devlet İktidarı-Radikal Olarak Farklı ve Özgürleştirici

Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasa kapitalist sınıfın diktatörlüğünün karşısına temelden zıddı olarak sosyalist devlet iktidarını yani proletaryanın diktatörlüğünü yerleştirir:

Bu demektir ki, özsel karakteri ve temel ilke, yapı, kurumları ve politik süreçleri bakımından proletaryanın temel çıkarlarına hizmet etmek ve onun ifadesi olmak zorundadır. Proletarya sömürsü kapitalist refahın ve birikimin motorudur. Onun sömürsü kapitalist toplumun temel işleyiş kanunudur. Bu yüzden onun sömürden kurtuluşu yalnızca amacı tüm baskı ve sömürü

ilişkilerini ortadan kaldırmak ve bir bütün insanlığın kurtuluşunu sağlamak olan komünist devrim aracılığıyla mümkündür.

Aynı zamanda on yıllardır yaptığım çalışmalarda komünist hareketin, Sovyetler Birliği ve Çin'in (Sovyetler Birliğinde 1950 ortalarında ve Çin'de Mao Zedong'un ölümü ile 1976'da kapitalizmin restorasyonuna kadar) geçmiş tecrübelerini özetledim, aynı zamanda geniş insan tecrübesinden öğrenerek yeni bir komünizm ileriye çıkartıldı; bu, bir yandan daha önce geliştirilmiş olan komünist teorinin devamıdır ancak aynı zamanda ondan niteliksel bir sıçrayışı ve önemli biçimlerde kopuşları da içerir. Sosyalist topluma uygulandığında muhalefetin önemi, entelektüel ve sanatsal mayalanma ve insanların haklarının korunması, özellikle de devlet tarafından suistimal edilmesinin engellenmesi proletaryanın diktatörlüğünün uygulanmasının çerçevesinin içerisinde ve önemli bir parçasıdır. Bu, "sağlam çekirdek temelinde bir hayli esneklik" ilkesi ve metodunun uygulanmasıdır ki Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasada şu şekilde ifade edilmiştir:

Bu; bir yanda, içinde ona önderlik eden unsur olarak devrimci komünist partisi de olmak üzere toplumda etki alanını genişleten sürekli bir kuvvet olmalı demek. Parti burada komünizmin ilerletilmesi gerektiğine kesinkes emin ve bu mücadelenin gereklerini tüm zorluklara ve engellemelere rağmen kararlıkla yerine getiren kuvvettir. Diğer yandan eş zamanlı şu da demek: Bu "sağlam çekirdeği" devamlı olarak güçlendirme temelinde toplum içinde insanların genelinde "farklı doğrultularda hareket eden," değişik fikir ve programları, uğraş alanlarını deneyimleyen ve onlarla mücadele eden çok farklı çeşitlilikte düşünce ve aktivite için koşul ve faaliyet alanı olması. Ve bir kez daha söylersek, tüm bunlar öncü parti ve "sağlam çekirdek" tarafından her anlamda "kucaklanmalı" ve tüm farklı yollarına rağmen komünizm hedefi doğrultusunda onun geniş yolunda ilerlemeye katkı sunmalarına olanak tanınmalıdır.

Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasada "sağlam çekirdek temelinde bir hayli esneklik" ilkesi ve metodu; devlet aygıtları ve toplumun önemli katmanlarına, örneğin; eğitim, bilim, kültür ve medyaya uygulanmaktadır. Bu Anayasaya yönelik yapmış olduğum şu açıklama derinlemesine doğru ve kritik şekilde önemlidir:

Başka hiçbir yerde, fiilen herhangi bir hükümetin kurucu veya rehber belgesinde bu Anayasa'da somutlaştırılmış şekliyle, sadece korunmaları değil muhalefet etme, entelektüel ve kültürel mayalanma hakkı üzerine bir şey yoktur. Bu anayasa sağlam bir çekirdekle, eğitim sistemi aracılığıyla ve bir bütün olarak toplumda insanların hakikat nereye götürürse götürsün, eleştirel düşünme ve bilimsel keşif ruhu ile hakikati takip etmelerini sağlayacak bir yaklaşımla ve bu şekilde dünyayı sürekli olarak öğrenecekleri, onu insanlığın temel çıkarlarına uygun olarak değiştirmeye daha iyi katkıda bulunabilecekleri, tüm sömürünün ortadan kaldırılacağı ve buna karşılık gelen toplumsal ilişkiler ve siyasal kurumların dönüştürüleceği, tüm baskı ve sömürüyü ortadan kaldırmak amacıyla ekonominin sosyalist dönüşümü için bir temele sahiptir.

Tabii ki bahsi geçen ve radikal olarak farklı bir sistem olan sosyalizmin temsilcilerinin siyasi iktidarlarını uygulamaları konusunda yani sosyalist devlet iktidarı, proletaryanın diktatörlüğü konusunda burjuva "teorisyenlerin" her kanadı bu devrimci devlet iktidarının herhangi bir biçimine aynı sebepten ötürü karşı çıkarlar: Bu temel sebep, sosyalist devlet iktidarının, kapitalist sistemin bel bağladığı baskı ve sömürü ilişkilerini kökünden söküp atacak olan kitleleri güçlendirmesi ve onlara kurumsal bir güç sağlamasıdır.

Sosyalist devlet iktidarı bütün insanlığın, dünyanın her tarafındaki insanların; bütün baskı ve sömürü ilişkilerinden komünizmin dünya çapında sağlanması ile kurtulmasını hedefler. Dünya çapında komünizm ile insanlığın bir bölümünün diğerini sömürmesi, ezmesi ve baskı kurmasının, herhangi bir kesimi üzerinde diktatörlük uygulamasının zemini tamamen lağvedilecek ve yok edilecektir. Özgürce ortaklaşan insanlardan oluşan dünya topluluğu, kapitalist-emperyalist sistemin tahakkümü altında yaşadığımız dünyayı karakterize eden derin bölünmeleri ve bu bölünmelerin korkunç sonuçlarını değiştirecektir.

Son Bir Nokta: ABD Emperyalistleri Dünya Klasında İkiyüzlüdürler ve Kendi Çıkarlarına Hizmet Ettiği Müddetçe "Otoritaryanizmi" Desteklerler

"Otoritaryanizm" "teorisinin" bilim karşıtı niteliğini ve bu "teorinin" ABD emperyalizminin hizmetinde kullanılmasını teşhir ettiğim makalede ABD'nin bugün ve tarihsel olarak da dünya çapında pek çok "otoriter" devlet ile müttefik olduğunu ve hatta kimi zaman başka ülkelerde zorla bu tip hükümetler yerleştirdiğini söylemişim.

Aşağıdaki liste İkinci Dünya Savaşından bu yana ABD'nin müttefikleri ve pek çok durumda; kanlı darbeler, işgaller yoluyla ABD bu ülkelerde "otoriter" (bu "otoriteryanizm teorisyenlerin" "mantığına" göre "otoriter" olarak nitelendirilecek) hükümetler kurdu veya yerleştirdi:

- Şili
- Brezilya
- Haiti
- Küba (1959 devriminden önce)
- El Salvador
- Nikaragua
- Guatemala
- Honduras
- Panama
- Dominik Cumhuriyeti
- Yunanistan
- Polonya
- Endonezya
- Filipinler
- Güney Kore
- Güney Vietnam
- Çin (1949 devriminden önce)
- İran
- Irak
- Türkiye
- İsrail

Ve yine tekrar ediyorum bunlar ABD emperyalizmi tarafından II. Dünya Savaşından bu yana desteklenen ve genellikle kanlı darbeler ve işgaller yoluyla kurulan "otoriter" devletlerin kısmi bir listesidir.

ABD emperyalistleri dünya klasında ikiyüzlü ve yıkıcı baskıcıdır.